

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ટુંડાલ (મૃત) તેમના કા.પ્ર. દ્વારા અને અન્યો.

વિરૂદ્ધ

મુન્શી અને અન્યો.

ઓગસ્ટ ૧૮, ૨૦૦૬

[અરિજીત પસાયત, ન્યાયમુર્તિશ્રી અને લોકેશ્વર સિંહ પંતા, ન્યાયમુર્તિશ્રી]

પંજાબ રીડેમ્પશન ઓફ મોર્ગેજ એક્ટ, ૧૯૧૩---કલમ ૪ અને ૧૨---ગીરો મિલકતની રીડેમ્પશન માટેનો દાવો--- કલેક્ટર દ્વારા તેને બરતરફ કરવો---ત્યારબાદ, એક વર્ષથી વધુ સમય માટે દાખલ કરવામાં આવેલ બીજો દાવો, ગીરો આપનારની તરફેણમાં ચુકાદો આપવામાં આવ્યો--- ગીરો લેનારનો કેસ કે જે કલેક્ટર દ્વારા ગુણદોષના આધારે બરતરફ કરવામાં આવ્યો હતો, જેમ કે મર્યાદા દ્વારા પ્રતિબંધિત તાત્કાલિક દાવો---અપીલમાં

ઠરાવાયુ;જો એક વર્ષની અંદર કોઈ દાવો દાખલ ન થાય અને હુકમનો ભંગ ન થાય તો ગીરો લેનાર અને ગીરો લેનાર વચ્ચે કલેક્ટરના તારણો નિર્ણાયક બને છે --- કલમ ૧૨ હુકમના સાર પર પ્રતિબંધ મૂકે છે, સ્વરૂપ પર નહીં --- હુકમનો સાર મર્યાદાના સમયગાળાના ઉપયોગને નક્કી કરે છે - કલેક્ટર દ્વારા હુકમના સાર પર જણાવે છે કે હુકમ ગુણવત્તા પર નોંધાયેલ નથી --- આમ, એવું કહી શકાય નહીં કે દાવો મર્યાદા દ્વારા પ્રતિબંધિત હતો --- નીચેની અદાલતોના આદેશો વિકૃત અથવા ગેરકાયદેસર નથી --- મર્યાદા અધિનિયમ, ૧૯૬૩.

કૃષિ જમીનના માલિકે ચોક્કસ રકમની વિચારણા માટે મૂળ અપીલકર્તા- ગીરો આપનાર સાથે કબજો ધરાવતી જમીન ગીરવે મૂકી હતી.માલિક-ગીરો આપનારનું મૃત્યુ થયું અને તેના વારસદારો, પ્રતિવાદી-ગીરો આપનારાઓએ પંજાબ રિડેમ્પશન ઓફ મોર્ગેજર્સ એક્ટ, ૧૯૩૦ની કલમ ૪ હેઠળ વળતર માટે દાવો દાખલ કર્યો.પક્ષોએ રેકૉર્ડ પર પૂરતા પુરાવા ન YL મૂક્યા હોવાથી કલેક્ટરે દાવો ફગાવી દીધો હતો.દાવાની જમીનમાં અધિકારો મેળવનારા બે પ્રતિવાદીઓએ એક વર્ષ પછી વળતર માટે દાવો દાખલ કર્યો હતો.ટ્રાયલ કોર્ટે અપીલકર્તા નં.૧ ને ચુકવણીને આધિન દાવાનો ચુકાદો આપ્યો.ત્યારબાદ અરજદારે અરજી દાખલ કરી હતી જે ફગાવી દેવામાં આવી હતી.નિયમિત બીજી અપીલ પણ ફગાવી દેવામાં આવી હતી.તેથી, વર્તમાન અપીલ.

અપીલકર્તા-ગીરો આપનારાઓએ દલીલ કરી હતી કે કલમ ૪ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલા દાવાને બરતરફ કરવાનો કલેક્ટરનો આદેશ રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવેલા સમગ્ર પુરાવાની તપાસ કર્યા પછી ગુણદોષ પર આધારિત હતો, કારણ કે દાવો બરતરફીના એક વર્ષની અંદર દાખલ કરવામાં આવ્યો ન હોવાથી તેને મર્યાદા દ્વારા પ્રતિબંધિત કરવામાં આવ્યો હતો.

પ્રતિવાદી-ગીરો આપનારાઓએ દલીલ કરી હતી કે પ્રથમ અપીલ અદાલત અને ઉચ્ચ અદાલત બંનેએ રેકૉર્ડ પરની સમગ્ર સામગ્રીના મૂલ્યાંકન પર ચુકાદો આપ્યો હતો કે કલેક્ટરે કેસની યોગ્યતા પર કોઈ તારણો નોંધ્યા નથી.

અરજીઓ ફગાવી દેતા કોર્ટે

ઠરાવ્યુ:૧.૧. જો એક વર્ષના સમયગાળામાં કોઈ દાવો દાખલ કરવામાં GF આવ્યો હોય, તો કલેક્ટરના તારણો ગીરો લેનાર અને ગીરો લેનાર વચ્ચે નિર્ણાયક બની જાય છે અને ગીરો લેનાર દ્વારા ગીરો અથવા વેચાણના દાવામાં એક વર્ષ પછી કલેક્ટરના આદેશ પર હુમલો કરવા માટે તે ખુલ્લું નથી.પંજાબ રિડેમ્પશન ઓફ મોર્ગેજર્સ એક્ટ, ૧૯૩૦ની કલમ ૧૨ આદેશના સારને પ્રતિબંધિત કરે છે, કલેક્ટર દ્વારા જે સ્વરૂપમાં આદેશ આપવામાં આવે છે તેના

પર નહીં.જો આદેશ દ્વારા, અરજીને આદેશના સ્વરૂપમાં નકારી કાઢવામાં આવે તો પણ પદાર્થ મર્યાદા અધિનિયમ દ્વારા નિર્ધારિત મર્યાદાના સમયગાળાની અરજી નક્કી કરશે. [૬૨૭-ડી-એફ]

૧.૨. કલેક્ટરના આદેશનો ચોખ્ખો સાર દર્શાવે છે કે ઉપરોક્ત આદેશ ગુણદોષ પર નોંધવામાં આવ્યો ન હતો.આમ, એવું ન કહી શકાય કે દાવો મર્યાદા દ્વારા પ્રતિબંધિત હતો કારણ કે કલેક્ટરના આદેશને પ્રતિવાદીઓ દ્વારા એક વર્ષની અંદર પડકારવામાં આવ્યો ન હતો.તેથી, હસ્તક્ષેપની બાંહેધરી આપતા અદાલતોના ચુકાદા અને હુકમનામામાં કોઈ વિકૃતિ અથવા ગેરકાયદેસરતા નથી.[૬૨૭- એફ]

હરબંસ સિંહ અને અન્ય વિ. ગુરન ડિટ્ટા સિંહ અને અન્ય , [૧૯૯૧] ૨ અન્યો. સી. સી. ૫૨૩ અને શિવલાલ અને અન્યો. વિ. સુલતાન અને અન્યો., [૧૯૬૯] ૨ સી. સી. ૮૮૩ પર આધાર રાખ્યો હતો.

આર.એસ.એ. નં.૭૨૪/૧૯૮૫, ૧૭૪૦/૧૯૯૦, ૭૨૫/૧૯૮૫ અને ૩૦૭/૧૯૯૧ માં ચંદીગઢ ખાતે પંજાબ અને હરિયાણા હાઈકોર્ટના ૫.૧.૧૯૯૫ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તાઓ તરફે મધુ તેવતિયા અને રણબીર સિંહ ચાદવ.

પ્રતિવાદીઓ તરફે અરવિંદ કુમાર, પૂનમ પ્રસાદ અને ચંદ્ર શેખર.

કોર્ટનો ચુકાદો આના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

લોકેશ્વરસિંઘ પંતા, ન્યાયમૂર્તિશ્રી. આ અપીલ પમી જાન્યુઆરી, ૧૯૯૫ના રોજ પંજાબ અને હરિયાણા હાઈકોર્ટના વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરાયેલા સામાન્ય ચુકાદા અને હુકમ વિરુદ્ધ નિર્દેશિત કરવામાં આવી છે, જેમાં અપીલકર્તાઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી નિયમિત બીજી અપીલ નં.૭૨૪/૧૯૮૫, ૧૭૪૦/૧૯૯૦, ૭૨૫/૧૯૮૫ અને ૩૦૭/૧૯૯૧ ને ફગાવી દેવામાં આવી છે. એડિશનલ ડિસ્ટ્રિક્ટ જજે ૭ જૂન, ૧૯૮૩ ના રોજ સબ-જજ ફર્સ્ટ ક્લાસ, પલવલના ચુકાદા સામે મૂળ પ્રતિવાદી-અપીલકર્તા ટુંડલ દ્વારા કરવામાં આવેલી સિવિલ અપીલ નં.૧૦૧/૧૯૮૩ ને ફગાવી દીધી છે, જેમાં વાદી-પ્રતિવાદીઓ દ્વારા જમીનના કબજા માટે રિડેમ્પશન દ્વારા દાખલ કરાયેલ સિવિલ દાવો નં. ૨૩૨/૧૯૮૦નો આદેશ આપવામાં આવ્યો હતો.અમે આ અપીલને એકસાથે હાથ ધરી છે અને સાંભળી છે કારણ કે તેમાં સમાન અને સમાન મુદ્દાઓ સામેલ છે અને આ સામાન્ય ચુકાદા દ્વારા તેનો નિકાલ કરવામાં આવશે.

અપીલ દાખલ કરવા પાછળનું કારણ બનેલી સંક્ષિપ્ત હકીકતો એ છે કે દાન સહાયની વિધવા શ્રીમતી મોહોરી, ફરીદાબાદ જિલ્લાના પલવલ તહેસીલના રાયડાસ્કા ગામમાં આવેલી ૧૪ વીંધા, ૯ બિસ્વા માપતી ખટોની નં.૨૧ ના ઠાસરા નં.૮૭૧, ૮૭૨, ૮૭૩, ૯૦૦, ૯૦૧, ૯૦૩ અને ૯૦૭ અને ખટોની નં.૨૨, ખેવત નં.૭ ના ઠાસરા નં.૫૭૬ સહિતની ખેતીની જમીનના માલિક હતા.એકત્રીકરણ કાર્યવાહી દરમિયાન, શ્રીમતી મોહોરીને ૪૫ કનાલ ૮ મરલા જમીન ફાળવવામાં આવી હતી, જે શ્રીમતી મોહોરીએ મૂળ અપીલકર્તા-પ્રતિવાદી નં. ૧ ટુંડલ (હવે મૃત) પાસે કબજો ધરાવતા જૂના ખસરા નંબરોના બદલામાં ગીરવે મૂકી હતી. ૨૫ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૧ ના રોજ નોંધાયેલ ૧૮ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૧ ના રોજ નોંધાયેલ ગીરવે મુક્ત દસ્તાવેજ દ્વારા રૂ.૨,૨૦૦/- ના દેખીતા મૂલ્યે નોંધાયેલ હતી. સિવિલ કોર્ટના હુકમનામામાં આ રકમ ઘટાડીને રૂ.૮૨૫/- કરવામાં આવી હતી અને ૨ એપ્રિલ, ૧૯૫૭ ના રોજ જમીનના પરિવર્તનને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.

શ્રીમતી મોહોરીનું વર્ષ ૧૯૬૭ માં અવસાન થયું હતું અને દાવાના ફક્ત ૫ માં આપેલા વંશાવલિ કોષ્ટકમાં ઉલ્લેખિત વારસદારોની તરફેણમાં વારસાના પરિવર્તનને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.હુકમ સિંહ-મૂળ વાદી નંબર ૬ અને દલ ચંદ-વાદી નંબર ૭, અહીં પ્રતિવાદીઓએ, ખિલ્લુ, રુમાલી-વિધવા,

રામવતી-પુત્રી અને ગિયાસીના પુત્ર પીતાંબરના હિસ્સાના સંદર્ભમાં ૩૦મી માર્ચ, ૧૯૭૪ના રોજ સ્યુટ નં.૨૦૦ માં દીવાની અદાલતના હુકમના આધારે દાવાની જમીનમાં અધિકારો મેળવ્યા છે.સંપાદન અધિકારો પછી ખિલ્લુ પાસે છઠ્ઠો હિસ્સો બચ્યો હતો જ્યારે રુમાલી, પીતાંબર, રામવતીને છઠ્ઠો હિસ્સો મળ્યો હતો.તેમના શેરોનું પરિવર્તન મહેસૂલ રેકૉર્ડમાં દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું, જેને સક્ષમ અધિકારી દ્વારા ૧૨ ઓક્ટોબર, ૧૯૭૪ના રોજ મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.

વાદી ૬ અને ૭ એ દાવાની જમીનના વિમોચન માટે સિવિલ સ્યુટ નં.૫૬૫/૧૯૭૪ દાખલ કર્યો હતો, જેને મહેસૂલ અદાલત દ્વારા ૧૩ ડિસેમ્બર, ૧૯૭૬ના રોજ ફગાવી દેવામાં આવ્યો હતો.હાલના સિવિલ દાવામાં અપીલકર્તા નં.૧-પ્રતિવાદી નં.૧, ગીરોની રકમ મળ્યા પછી દાવો કરેલી જમીન છોડવા માટે અનિચ્છા ધરાવતા હતા, તેથી વાદી-પ્રતિવાદીઓએ હાલનો દાવો દાખલ કર્યો અને પ્રતિવાદી નં.૨-૯ ને અહીં પ્રોફોર્મા પ્રતિવાદી-અપીલકર્તા તરીકે દાખલ કર્યા કારણ કે તેઓ અગાઉનો દાવો દાખલ કરતી વખતે ઉપલબ્ધ ન હતા.

આ દાવાનો વિરોધ કરવામાં આવ્યો હતો અને મૂળ પ્રતિવાદી-અપીલકર્તા ટુંડાલ (હવે મૃત) દ્વારા તેનો વિરોધ કરવામાં આવ્યો હતો.અન્ય પ્રતિવાદીઓ-અપીલકર્તાઓ ૩ થી ૫ અને ૭ થી ૧૦ એ તેમના લેખિત નિવેદનમાં વાદી-

પ્રતિવાદીઓના દાવાને સ્વીકાર્યો છે અને એવી પણ વિનંતી કરી છે કે તેઓ વળતર પછી દાવાની જમીનમાં તેમના સંબંધિત શેર મેળવવા માટે હકદાર છે. મૂળ પ્રતિવાદી-ટંડલે અન્ય બાબતોની સાથે પ્રારંભિક વાંધો ઉઠાવ્યો હતો કે ગીરવે મૂકેલી રકમ રૂ.૨,૨૦૦/- હતી અને રૂ.૮૨૫/- નહીં; વાદીઓ અથવા પ્રતિવાદી નં.૨ થી ૯ શ્રીમતી મોહોરીના કાયદેસર વારસદાર નથી અને પંજાબ રિડેમ્પશન ઓફ મોર્ટગેજ એક્ટ, ૧૯૧૩ (ટૂંકમાં "અધિનિયમ") ની કલમ ૪ હેઠળ વાદીઓનો દાવો કોર્ટે ફગાવી દીધો હોવાથી, વાદીઓનો મુક્તિનો અધિકાર ખતમ થઈ ગયો હતો અને, વાદીઓનો દાવો ફગાવી દેવાને પાત્ર હતો. પ્રતિવાદી નં.૧ દ્વારા મુખ્ય બચાવ પક્ષ દ્વારા વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે દાવો સમય પ્રતિબંધિત હતો કારણ કે આ અધિનિયમ હેઠળ કલેક્ટરનો આદેશ ૩૦મી જુલાઈ, ૧૯૭૪ના રોજ નોંધવામાં આવ્યો હતો અને વર્તમાન દાવો એક વર્ષના નિર્ધારિત સમયગાળા પછી દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. પક્ષકારોની દલીલો પર, ટ્રાયલ કોર્ટે દસ જેટલા મુદ્દાઓ તૈયાર કર્યા હતા, જે વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા તેમના ચુકાદામાં પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવ્યા હતા અને અમને લાગે છે કે રેકૉર્ડ પર બિનજરૂરી રીતે ભાર મૂકવા માટે તેમને ફરીથી રજૂ કરવાની જરૂર નથી. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે ૨૮ જુલાઈ, ૧૯૮૩ ના રોજ અથવા તે પહેલાં પ્રતિવાદી અપીલકર્તા નં.૧ ને રૂ.૮૨૫/- ની ચુકવણીની શરતને આધીન, દાવાની જમીન છોડાવવા માટે વાદીઓની તરફેણમાં પ્રારંભિક હુકમનામું પસાર કર્યું.

ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદા અને હુકમ સામે વ્યથિત હોવાથી, પ્રતિવાદી નં.૧ એ અપીલ પસંદ કરી હતી જે ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદા અને હુકમની પુષ્ટિ કરતી પ્રથમ અપીલ કોર્ટ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી.પ્રતિવાદીઓ- અપીલકર્તાઓએ હાઈકોર્ટ સમક્ષ ચાર નિયમિત બીજી અપીલ દાખલ કરી હતી, જે એક જ ચુકાદા અને આ અપીલમાં આક્ષેપિત હુકમનામા દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

અમે અપીલકર્તાઓ તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રીમતી મધુ તેવતિયા અને પ્રતિવાદીઓ તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી અરવિંદ કુમારને સાંભળ્યા છે, જેમણે અમને રેકૉર્ડ પરની સંબંધિત સામગ્રીનો અભ્યાસ કરાવ્યો છે.અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલ શ્રીમતી મધુ તેવતિયાએ રજૂઆત કરી હતી કે ૧૩ જુલાઈ ૧૯૭૪ ના રોજ કલેક્ટરનો કાયદાની કલમ ૪ હેઠળ દાખલ કરાયેલા વાદીઓના દાવાને ફગાવી દેવાનો આદેશ બંને પક્ષો દ્વારા રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવેલા સમગ્ર પુરાવાઓની ચકાસણી બાદ યોગ્યતા પર આધારિત હતો.જેમ કે, વર્તમાન દાવાને મર્યાદા દ્વારા પ્રતિબંધિત કરવામાં આવ્યો હતો, કારણ કે કલેક્ટર દ્વારા ગીરો જમીનના વળતર માટેની અરજી રદ થયાના એક વર્ષની અંદર દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો ન હતો.

અપીલકર્તાઓ માટે વિદ્વાન વકીલની દલીલના વિરોધમાં, પ્રતિવાદીઓ-વાદીઓ માટેના વિદ્વાન વકીલે વિનંતી કરી હતી કે નીચેની ત્રણેય અદાલતોએ કાનૂની મુદ્દાઓ તેમજ વિવાદના વાસ્તવિક દૃશ્ય પર હકીકતના સહવર્તી તારણો નોંધ્યા છે, તેથી, આ અદાલત ભારતના બંધારણની કલમ ૧૩૬ હેઠળ તેના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને નીચેની અદાલતોના સારી રીતે તર્કયુક્ત ચુકાદાઓમાં દખલ કરવા માટે બંધાયેલી રહેશે નહીં. પ્રથમ અપીલ અદાલત અને ઉચ્ચ અદાલતે રેકૉર્ડ પરની સમગ્ર સામગ્રીના મૂલ્યાંકન પર સ્પષ્ટ રીતે ચુકાદો આપ્યો છે કે કલેક્ટરે અધિનિયમ હેઠળ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને કેસની યોગ્યતા પર કોઈ તારણ નોંધ્યું નથી.

અમે પક્ષકારો માટે વિદ્વાન વકીલની સંબંધિત દલીલો પર અમારી વિચારશીલ વિચારણા કરી છે અને નીચેની અદાલતોના ચુકાદાઓની તપાસ કરી છે. કલેક્ટર દ્વારા વિમોચનની કાર્યવાહીમાં નોંધાયેલા ૩૦મી જુલાઈ ૧૯૭૪ના આદેશને આંક પીટ તરીકે રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવ્યો છે. તે વિવાદમાં નથી કે ખિલ્લુ અને અન્ય લોકો દ્વારા કાયદાની કલમ ૪ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલી મુક્તિ કાર્યવાહીમાં, પક્ષકારો સુનાવણીમાં ગયા હતા અને તેમના દાવાઓ અને પ્રતિ દાવાના સંદર્ભમાં તેમના સંબંધિત પુરાવાઓનું નેતૃત્વ કર્યું હતું. કલેક્ટરે તેમના આદેશમાં પક્ષકારો દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા વિવિધ સંબંધિત દલીલો ધ્યાનમાં લીધી હતી, જેમાં વાદીઓના અધિકારોના સૂચિત શેર, જો કોઈ હોય,

અને વિવાદિત મિલકતમાં અધિકારો મેળવનારા કેટલાક વ્યક્તિઓના અમલીકરણ ન થવાથી શું અસર થશે અને વધુમાં, ગીરોની રકમ અપીલકર્તાઓ-પ્રતિવાદીઓ દ્વારા જણાવેલ રૂ. ૨,૨૦૦/- હતી કે પ્રતિવાદીઓ-વાદીઓ દ્વારા દલીલ કરાયેલ રૂ. ૮૨૫/- હતી.પક્ષકારો દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી તેમની દલીલો/દલીલોની નોંધ લીધા પછી, કલેક્ટર એવા નિષ્કર્ષ પર આવ્યા કે પક્ષકારો દ્વારા પૂરતા પુરાવા રજૂ કરવામાં આવ્યા ન હોવાથી, કેસના ગુણદોષ પર કોઈ તારણ રેકૉર્ડ કરી શકાયું નથી.તદનુસાર, કલેક્ટર એવા નિષ્કર્ષ પર આવ્યા કે વર્તમાન સ્વરૂપમાં મિલકતના ગીરોના વળતર માટેની અરજી સફળ થશે નહીં અને તેથી તેને બરતરફ કરવામાં આવી હતી.

પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલની દલીલોને સમજવા માટે, અમે કાયદાની સંબંધિત જોગવાઈઓનો સંદર્ભ લેવાનો પ્રસ્તાવ મૂકીએ છીએ. કાયદાની યોજના એવી કલ્પના કરે છે કે જો મિલકતના ગીરોના મુક્તિ માટે અરજી કલેક્ટર સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવે છે, કારણ કે તે સક્ષમ અધિકારી છે, તો તે આ બાબતનો ન્યાયપૂર્ણ રીતે સામનો કરશે.કાયદાની કલમ ૪ હેઠળ, અરજદારે ગીરવે મૂકેલી જમીન, ગીરવે મૂકેલી રકમ અને ગીરવે મૂકેલી રકમ જમા કરવાની હકીકત કલેક્ટરને જણાવવી પડશે.કલમ ૫ એ જોગવાઈ કરે છે કે જ્યારે અને જ્યારે અરજદારને યોગ્ય રીતે રજૂ કરવામાં આવ્યો હોય અને ડિપોઝિટ કરવામાં આવી

હોય, ત્યારે કલેક્ટરે તેમાં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવેલી તારીખે હાજર થવા માટે ગીરો લેનારાઓને સમન્સ જારી કરવું પડશે. કલમ ૮ હેઠળ, કલેક્ટરે ગીરો લેનાર પાસેથી પૂછપરછ કરવી પડશે કે શું તે સ્વીકારે છે કે અરજદાર હકદાર છે અને શું તે ગીરો દેવાની સંપૂર્ણ ચુકવણીમાં થાપણમાં રકમ સ્વીકારવા તૈયાર છે અને જો ગીરો લેનાર કબજામાં હોય તો શું તે ગીરવે મૂકેલી મિલકતનો કબજો છોડવા તૈયાર છે. જો ગીરોધારક હકારાત્મક જવાબ આપે, તો કલેક્ટર કાયદાની કલમ ૬(એ), (બી), (સી) અને (ડી) માં દર્શાવેલ આદેશ પસાર કરશે. જો ગીરોધારક અરજદારના હકને પરત મેળવવાનો સ્વીકાર કરે છે પરંતુ અરજદાર દ્વારા માંગવામાં આવેલી રકમ કરતાં વધુ રકમની ચુકવણીની માંગ કરે છે, તો કલેક્ટરે અરજદાર પાસેથી પૂછપરછ કરવી પડશે કે શું તે મોટી રકમ ચૂકવવા તૈયાર છે અને જો અરજદાર હકારાત્મક જવાબ આપે, તો કલેક્ટર ૩૦ દિવસથી વધુ ન હોય તે સમયગાળામાં અરજદાર તફાવત જમા કરાવવાનો રહેશે અને જો અરજદાર આટલો તફાવત સારી રીતે કરે, તો કલેક્ટર કાયદાની કલમ ૬(એ), (બી), (સી) અને (ડી) માં દર્શાવેલ આદેશ આપશે. નિર્ધારિત સમયમર્યાદામાં આવી રકમ જમા કરાવવામાં કસુરવાર હોય તો કલેક્ટર અરજી રદ કરશે. જો ગીરો લેનાર વ્યક્તિ ડિપોઝિટની રકમ સિવાયના કોઈપણ કારણોસર વાંધો ઉઠાવે અથવા અરજદાર ગીરો લેનાર દ્વારા માંગવામાં આવેલી રકમ ચૂકવવા તૈયાર ન હોય, તો કલેક્ટર કાં તો અરજી રદ કરી શકે છે અથવા કાયદાની કલમ ૯ હેઠળ વિચારણા મુજબ ગીરો લેનાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા વાંધાના સંદર્ભમાં સંક્ષિપ્ત

તપાસ કરી શકે છે. આમ, કાયદાની કલમ ૯ ગીરો લેનાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા વાંધાના સંદર્ભમાં કલેક્ટર દ્વારા તપાસની કલ્પના કરે છે.ઉપર નોંધ્યા મુજબ, વર્તમાન કેસમાં, ૩૦મી જુલાઈ, ૧૯૭૪ના કલેક્ટરના આદેશનો ચોખ્ખો સાર દર્શાવે છે કે ઉપરોક્ત આદેશ ગુણદોષ પર નોંધવામાં આવ્યો ન હતો.આમ, અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલની દલીલ કે કલેક્ટરના આદેશને વાદીઓ દ્વારા એક વર્ષની અંદર પડકારવામાં આવ્યો ન હોવાથી દાવાને મર્યાદા દ્વારા પ્રતિબંધિત કરવામાં આવ્યો હતો તે સ્વીકૃતિને પાત્ર નથી.અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલ શ્રીમતી મધુ તેવતિયાએ હરબંસ સિંહ અને અન. વિરુદ્ધ. ગુરાન દિતા સિંહ અને અન્ય કેસમાં આ કોર્ટના ચુકાદાના ફકરા ૬ નો સંદર્ભ આપ્યો છે. [(૧૯૯૧) ૨ એસ.સી.સી. ૫૨૩], જે નીચે મુજબ છે: –

"૬.એ સ્પષ્ટ છે કે કલમ ૬ થી ૧૧ હેઠળ કલેક્ટર દ્વારા પસાર કરાયેલો આદેશ ફક્ત તેમાં જે નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો તેના માટે જ નિર્ણાયક છે અને જો સંક્ષિપ્ત કાર્યવાહીમાં કલેક્ટર દ્વારા કરવામાં આવેલ નિર્ણય ફરીથી ખોલવાની માંગ કરવામાં આવે તો, ચોક્કસપણે, જ્યાં સુધી આદેશ પૂર્ણ ન થાય ત્યાં સુધી, ગીરો આપનાર અથવા ગીરો લેનાર દ્વારા, અથવા કલમ ૧૨ ના અર્થમાં પીડિત વ્યક્તિ હોવાના કારણે તેમના દ્વારા હક, માલિકી અથવા હિતનો દાવો કરતી કોઈપણ વ્યક્તિ, કલેક્ટરનો આદેશ પક્ષકારો અથવા પક્ષકારો પાસેથી હક, માલિકી

અથવા હિતનો દાવો કરતી વ્યક્તિઓને બંધનકર્તા બનાવે છે.દાખલા તરીકે, કલેક્ટર સમક્ષ ગીરોના નાણાં અંગેના વર્તમાન કેસની જેમ વિવાદ છે.કાલા સિંહે અટકળના સુરક્ષિત નાણાંનો વિરોધ કર્યો હતો પરંતુ સમાધાન કર્યું હતું અને ગીરો બોન્ડમાં ઉલ્લેખિત રકમ, એટલે કે દરેક વિવાદિત ગીરોમાં રૂ.૮૫૦-રૂ.૧૦ ચૂકવવા માટે સંમત થયા હતા, પરંતુ એક વર્ષની અંદર દાખલ કરેલા દાવામાં તેમણે તેમના મૂળ વલણનો પુનરોચ્ચાર કર્યો હતો.જો ગીરોના નાણાં અંગે વિવાદ કરતા પ્રતિવાદીઓ દ્વારા આ જ વલણ અપનાવવામાં આવ્યું હોત, તો ચોક્કસપણે ગીરો આપનારના હિતમાં ઉત્તરાધિકારી તરીકે પ્રતિવાદીઓ માટે એ દલીલ કરવી ખુફી ન હોત કે ગીરો હેઠળ આપવામાં આવેલ નાણાં રૂ.૮૫૦, પરંતુ કંઈક ઓછું.વર્તમાન દાવામાં એવું નથી.તેઓ સંમત થયા હતા કે રૂ.૮૫૦ કલેક્ટર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું અને દીવાની દાવામાં મુક્તિ માંગી હતી.આથી તેઓ કલેક્ટરના આદેશને રદ કરવા માંગતા નથી, પરંતુ તેઓ ગીરોની મુક્તિ માંગી રહ્યા છે.બીજો એક દાખલો લો જ્યાં ગીરો લેનાર વ્યક્તિએ ગીરો, બોન્ડના અમલ અથવા માન્યતા સામે વિવાદ કર્યો હતો અને ગીરો લેનાર સામે તારણો નોંધવામાં આવ્યા હતા, એટલે કે ગીરો લેનાર વ્યક્તિ કાં તો અમલમાં મુકાયો ન હતો અથવા છેતરપિંડી, બળજબરી અથવા અનુચિત પ્રભાવ વગેરે દ્વારા દૂષિત થવાને કારણે રદબાતલ થયો હતો. કાયદાની સંબંધિત જોગવાઈઓ હેઠળ

કલેક્ટર દ્વારા પસાર કરાયેલા ચોક્કસ આદેશ દ્વારા ગીરો લેનાર વ્યક્તિ સફળતાપૂર્વક ગીરો ટાળી શક્યો હતો. જો એક વર્ષના સમયગાળામાં કોઈ દાવો દાખલ કરવામાં ન આવે, તો કલેક્ટરના તારણો ગીરો લેનાર અને ગીરો લેનાર વચ્ચે નિર્ણાયક બને છે અને ગીરો લેનાર દ્વારા ફોરક્લોઝર અથવા વેચાણના દાવામાં એક વર્ષ પછી કલેક્ટરના આદેશ પર હુમલો કરવાનું ખુલ્લું નથી.તેથી, કલમ ૧૨ દ્વારા જે પ્રતિબંધિત કરવામાં આવ્યું હતું તે માત્ર આદેશનો સાર છે, ફોર્મ નહીં.

ચુકાદાના ઉપરોક્ત ફકરામાં જણાવાયું છે કે જો એક વર્ષના સમયગાળામાં કોઈ દાવો દાખલ કરવામાં ન આવે, તો કલેક્ટરના તારણો ગીરો લેનાર અને ગીરો લેનાર વચ્ચે નિર્ણાયક બને છે અને ગીરો લેનાર દ્વારા જમી અથવા વેચાણના દાવામાં એક વર્ષ પછી કલેક્ટરના આદેશ પર હુમલો કરવાનું ખુલ્લું નથી.કાયદાની કલમ ૧૨ આદેશના સારને પ્રતિબંધિત કરે છે, કલેક્ટર દ્વારા જે સ્વરૂપમાં આદેશ આપવામાં આવે છે તેને નહીં.ભલે હુકમ દ્વારા અરજી ફગાવી દેવામાં આવે, પણ હુકમના સ્વરૂપ દ્વારા નહીં પરંતુ સાર મર્યાદા કાયદા દ્વારા નિર્ધારિત મર્યાદાના સમયગાળાની અરજી નક્કી કરશે. અમારા મંતવ્યના સમર્થનમાં, શિવલાલ અને અન્ય. વિરુદ્ધ સુલતાન અને અન્ય. [(૧૯૬૯) ૨ એસસીસી ૮૮૩] માં આ કોર્ટના નિર્ણયથી અમને સમર્થન મળે છે.કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં અને ઉપર નિર્ધારિત કાયદાના પ્રસ્તાવના પ્રકાશમાં, અમે આ અપીલમાં દખલગીરીની

બાંધધરી આપતા અદાલતોના ચુકાદા અને હુકમનામામાં કોઈ વિફૂતિ અથવા ગેરકાયદેસરતા શોધી શકતા નથી.

પરિણામે, ઉપરોક્ત કારણોસર, અપીલ ગુણદોષથી વંચિત છે અને તે મુજબ બરતરફ કરવામાં આવે છે.પક્ષોને તેમનો પોતાનો ખર્ચ ઉઠાવવાનો બાકી છે.

અરજીઓ ફગાવી દેવામાં આવે છે.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====